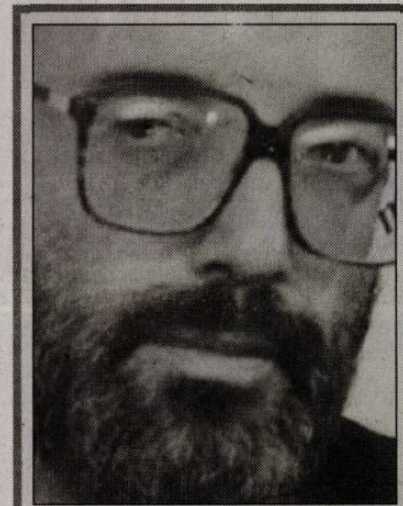

Merre repülnek a szabad madarak?

Az alapító Kis János és Hack Péter távozása óta elemzők, politológusok és szociológusok rendre azt fejtetik, merre tart az SZDSZ. Egyelőre kevesen tudják (sejtik) a választ. Tény, hogy a szabadelvű párt alapjait a szövetség későbbi meghatározó személyiségei már a Kádár-érában lerakták. Kis János, Tamás Gáspár Miklós, Kószeg Ferenc, Konrád György, **Eörsi István**, Demszky Gábor, Haraszti Miklós, **Soft Ottília**, Bauer Tamás vagy **Pető Iván** az első jelentős szamizdat kiadvány, a *Beszélő* szerkesztésében is jelentős részt vállaltak.

■ Hack Péter szerint az SZDSZ-nek vissza kellene térnie arra az útra, amelyre a rendszerváltás idején lépett. Úgy érzi, az első öt (béke)évet követően megváltoztak az erőviszonyok, és érdemtelenek kerültek pozíciókba.

- 1996 óta az úgynevezett pragmatikusok irányítják a Szabad Demokraták Szövetségét, és velük 4-6 százalékra zuhant a párt népszerűsége. Ezzel szemben amikor még a sokat szapult értelmiségi mag vitte az ügyeket, 20 százalék fölötti volt a szavazóbázis. Ma ott tartunk, hogy az a kérdés, különbözik-e egyáltalán valamilyen a rendszerváltó SZDSZ a szocialistáktól? - jegyzi meg. Hack egykori párttársainak azt üzeni: az elvek elhagyása maga az önfeladás! Más-

Ma egyszerűen nem látom, van-e az SZDSZ-nek bármiféle politikája, amellyel - ha párttag vagyok - közösséget vállalok. Ezért döntöttem úgy, hogy megszüntetem párttagságomat. (Kis János)

Ők még nem adták fel (Horn Gábor, Kuncze Gábor és Pető Iván)

ként vélekedik erről Ágh Attila politológus. Kisék távozása kapcsán Churchill idézi, aki szívesen hangoztatta: azok a pártok nevezhetők szerencsésnek, amelyeket még idejében elhagynak az alapítók. Ágh szerint Kis János kilépésével nyert az SZDSZ, mert az a pártalapító, aki nem vállal képviselő-séget és nem kedveli a parlamenti küzdelmeket, sorvadásra ítélheti a szervezetet.

- A végzetes elvűség semmi jóra nem vezet - erősíti meg Dornbach Alajos. Kétségtelen, hogy az SZDSZ-ben vannak olyan értelmiségiek, akik steril elvek alapján kívánnak politizálni. De nem ez a járható út! - summázza.

Kuncze pártelnök Hack és Kis kritikáival nem ért egyet. De nem titkolja, hogy a mai napig ad a véleményükre. Bevallása szerint ugyanez a helyzet az önként vállalt magánfilozófusi státusából néhanapján nagy svunggal kikitörő Tamás Gáspár Miklóssal. Rá is számítanak a Dorottya utcában... TGM a kedves invitálást elutasítja. Egyetlen mondat közzétételét kérte lapunktól, ez így szól: „nem nyilatkozom az SZDSZ-ről, mert használni nem tudnék nekik, ártani meg nem akarok!”

- A magyar liberalizmus története valamikor régen, a reformkorban kezdődött, és most is tart. Nekünk nem kell arra várnunk, hogy a jövő elkezdődjön. Nekünk múltunk, méghozzá büszkeségre okot adó múltunk van - védi a mundért Kuncze. Leszögezi: nem osztja azok véleményét, akik az SZDSZ-t az eredetileg kijelölt ösvény elhagyásával vádolják. Fodor Gábor szerint sem az értelmiségi okoskodás,

sem a túlzott pragmatizmus nem jellemző rájuk. - Az SZDSZ-nek meg kell találnia a stratégiát, amellyel eljuthat a liberális szavazókhoz. A tartalom az első - figyelmeztet.

A jelenkori (párt)helyzetről sokat elárul, hogy a szavazóbázis csak Budapesten erős, vidéken viszont évek óta erőtlenné tűnnek. Részint e tartatlan állapot, s talán kevésbé problémás alkata miatt szavazták be a parlamentbe a mandátumáról lemondott Zwack Péter helyére Mézes Éva fonyódi belgyógyászt. A doktornő kétszer indult országgyűlési mandátumért, de egyszer sem sikerült nyernie. Már nem is voltak efféle

ambíciói, amikor vasárnap téztagyúrás közben felhívták, s közölték, hogy egy szavazattal ő nyert a pártjával szemben mindig kritikus Bauer Tamással szemben. Bauer legutóbbi cikkében például többek között azt mondja, hogy az SZDSZ a pótvizsgán, vagyis az önkormányzati választásokon is elbukott, s ha így folytatja, az MDF sorsára jut, képviselői majd csak MSZP-listán juthatnak be a parlamentbe.

Az is figyelemre méltó, milyen az eszdeeszesek viszonya a sztárolt Demszkyhez. A főpolgármester megosztja a tízezres tagságot. Jellemző sajtós helyzetére, hogy miközben sokan kedvelik és felnéznek rá, legalább ennyien illesztik be a szükséges rossz, urambocsa' a kolonc kategóriájába. Intő jel lehet számára, hogy miközben tizenkét esztendeje vezeti Budapestet, pártelnökként csak fél évet húzott le. Úgy tűnik, hosszú távon nem lehet Demszky személyes sikereire építenie a pártnak. Hack önbecsapásnak érzi azt is, hogy az önkormányzati választások óta hurráhangulat jellemzi a párt

RÉGI PÁRTTÁBLÓ

Soft Ottília évekkel ezelőtt tragikus balesetben veszítette életét. A többi pártalapító azonban ma is aktív, jóllehet nem mindenki maradt hűséges a szabaddemokratákhoz. **Tamás Gáspár Miklós** napjainkban főként vitriolos publicisztikáiról ismert, **Kenedi János** a Nyilvánosság Klub elnöke. **Konrád György** jegyzett író, **Haraszti Miklós**, a Darabbér szerzője médiakuratori minőségében van jelen a hazai közéletben. **Tölggyessy Péter** a Fideszhez igazolt, országgyűlési képviselő. **Kis János** a Medgyessy-ügyre hivatkozva a közelmúltban elhagyta társait, jelenleg a CEU tanára, filozófus. **Dornbach Alajos** gyakorló ügyvéd, **Halmai Gábor** alkotmányjogász a Soros Alapítvány elnöke. **Mécs Imre** parlamenti bizottságot vezet, míg **Eörsi István** publicisztikáiban kritizálja pártját, s **Rajk László**-ról is inkább építészként (Corvin mozi, Lehel piac) hallunk.

prominenseit. Dornbach ugyancsak a derülátók táborába tartozik. Állítja, hogy egy liberális párt sehol Európában nem tud 20 százalék fölé nőni. Mégis, ha sikerül józanul és hitelesen politizálniuk, akár ezekbe a magasságokba is eljuthatnak. A Demszky-jelenségről szólva megjegyzi: a főpolgármester sikere jótékonyan hat az SZDSZ megítélésére, de Budapest első embere sem jutott volna ilyen magasra a párt stabil háttere, szellemi bázisa nélkül.

Bóhm Antal politológus úgy gondolja, bár a dicső múlt kötelez, a választók a jelenkori problémákra adott egyértelmű válaszokat díjazták inkább. Demszkynek azért is töretlen a népszerűsége, mert mindig az aktuális kérdésekre koncentrált, az elvekkal nemigen törődik. - Az SZDSZ-en belül ugyanakkor sokan vannak olyanok, akik ragaszkodnak rögeszméikhez, és nem látják be, hogy egy modern pártnak taktikázni kell. Talán Kuncze az egyetlen, aki képes összefogni a tagság jó részét alkotó, meglehetősen öntörvényű embereket. A politológus Bauer Tamást említi még jó példaként, aki ugyan folyamatosan, olykor elvi kérdésekben is elverri pártján a port, a döntő helyzetekben mégis kiáll az SZDSZ mellett. **SZABÓ ZOLTÁN ATTILA**